

ת"פ 44694/10/18 - מדינת ישראל, המאשימה נגד אביב עמר, הנאשם

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 44694-10-18 מדינת ישראל נ' עמר ואח'

בפני
כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל - המאשימה
בעניין:

נגד

1. אביב עמר - הנאשם
2.

ב"כ המאשימה: עו"ד מיקי ברגר, שלוחת תביעות ראשון לציון
ב"כ נאשם 1: עו"ד יוסי דגה ועו"ד קובי אבוטבול
גזר דין - נאשם 1

רקע ועובדות כתב האישום

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר דיוני, באישומים 1-3 בכתב אישום מתוקן ב-3 עבירות של **סחר בסם מסוכן**, לפי סעיפים 19 + 13א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: הפקודה או פקודת הסמים המסוכנים).

2. **על פי האמור בחלק הכללי** של כתב האישום המתוקן, בין החודשים ינואר לאוקטובר 2018 פעל סוכן סמוי, במטרה לבצע עסקאות מבוקרות של סחר בסמים מסוכנים. הסוכן התחבר ליישומון הטלגרם ובאמצעותו התחבר לקבוצות שונות המציעות סמים למכירה. במהלך תקופת הפעילות, פנה הסוכן אל סוחרים סמים בקבוצות השונות, תוך שהוא נחזה להיות סוחר סמים המחפש לרכוש סמים. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום קבע הנאשם עם הסוכן מקום מסוים לביצוע עסקאות הסם בראשון לציון (להלן: מקום המפגש).

על פי האמור בפרט האישום הראשון, ביום 5.7.2018 בשעה 16:59 פנה הסוכן אל הנאשם דרך קבוצה המכונה "קוק טהור", וביקש לרכוש 10 גרם קוקאין. לאחר שהסוכן שלח לנאשם, לבקשתו, צילום תעודת זהות, דף פרופיל ב"פייסבוק" וצילום עצמי, סיכמו השניים לגבי מחיר העסקה, והנאשם מסר לסוכן את מקום המפגש ומועדה. בשעה 18:41 נפגשו הנאשם והסוכן במקום המפגש ופנו, לבקשת הנאשם, לחניון קרוב, שם מסר הנאשם לסוכן 10.374 גרם נטו של סם מסוכן מסוג קוקאין, והסוכן העביר לו בתמורה 5,800 ₪. הסוכן הבהיר לנאשם כי הוא רוכש את הסמים במטרה למכורם ללקוחותיו, והנאשם השיב כי בפעם הבאה ידאג לתת לו הנחה במחיר.

על פי האמור בפרט האישום השני, ביום 30.7.2018 בשעה 07:45 פנה הסוכן לנאשם באמצעות היישומון ושאל "יש לך משהו טוב?". בתגובה הציע הנאשם לסוכן קוקאין ו-MDMA. הסוכן השיב לנאשם שהוא מעוניין בקוקאין בלבד במשקל 10 גרם. סמוך לשעה 13:45 נפגשו השניים במקום המפגש, שם מסר הנאשם לסוכן סם מסוכן מסוג MDMA במשקל 0.2818 גרם נטו, אמר לו: "זה בשבילך", והוסיף שעליהם לחכות לאדם נוסף שיביא את הסמים. בהמשך הגיע נאשם 2 למקום עם רכבו. הנאשם פנה לביתו, לקח משקל שהיה באדנית בכניסה לבית, הלך לעבר הרכב, נכנס והתיישב ליד נאשם 2. נאשם 2 העביר לנאשם סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל שאינו ידוע ונסע מהמקום. לאחר מכן העביר הנאשם לסוכן סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 9.2513 גרם נטו, בתמורה ל-5,600 ₪ שקיבל מהסוכן.

על פי האמור בפרט האישום השלישי, ביום 15.8.2018 בשעה 00:53 פנה הסוכן לנאשם באמצעות היישומון, וביקש לרכוש ממנו סם מסוכן מסוג MDMA במשקל 10 גרם. לאחר שהשניים סיכמו ביניהם פרטים, נפגשו הסוכן והנאשם סמוך לשעה 14:17. בהמשך הגיע למקום אדם אחר, שזהותו אינה ידועה למאשימה, ברכב. הנאשם ניגש לרכב ונטל מהאחר סם מסוכן מסוג MDMA במשקל שאינו ידוע למאשימה. לאחר מכן שב הנאשם אל הסוכן ומסר לו סם מסוכן מסוג MDMA במשקל 10.1232 גרם נטו, בתמורה ל-2,300 ₪ שקיבל מהסוכן.

3. בין הצדדים לא הושגה הסכמה עונשית, אולם הוסכם שהנאשם יופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר לעונש. לאחר קבלת התסקיר, עתרו ב"כ הנאשם לדחות את הדיון למשך מספר חודשים על מנת לבחון את שילובו של הנאשם בהליך שיקומי, עתירה לה התנגדה המאשימה. לאחר עיון בתסקיר שירות המבחן, ובשים לב לכך ששירות המבחן בא בהמלצה עונשית סופית, מצאתי שלא להפנות את הנאשם פעם נוספת לשירות המבחן.

תסקיר שירות המבחן

4. **מתסקיר שירות המבחן מיום 22.10.2019**, עולה שהנאשם סובל מסכרת נעורים מילדות, מקבל טיפול בהתאם ומוכר למוסד לביטוח לאומי כנכה בהיקף של 48%. עוד נמסר שהנאשם נעדר עבר פלילי, עובד באופן מסודר ומנהל אורח חיים נורמטיבי. שירות המבחן התרשם שהנאשם לקח אחריות על מעשיו והביע חרטה. בין חודש דצמבר 2018 לחודש אפריל 2019 השתתף הנאשם בטיפול קבוצתי בחסות שירות המבחן. להערכת קצינת המבחן, מודעותו של הנאשם ביחס לנסיבות והמניעים שעמדו מאחורי החלטתו לבצע את העבירות אינה גבוהה, ובמצבי דחק וסיכון הוא עלול לפעול על פי הדפוסים המוכרים לו. שירות המבחן המליץ להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך שנה ולהטיל עליו עונש מאסר מרתיע לריצוי בדרך של עבודות שירות. בעניין זה צוין כי הטלת מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה תסיג אחורה את ההליך השיקומי אותו עבר הנאשם, ותגדיל את הסיכוי להישנות העבירות.

ראיות לעונש

5. מטעם הנאשם העיד אביו, מר אליהו עמר, שהבהיר בפתח דבריו עד כמה המעמד קשה לו ושיתף בבושה שחש. לדבריו, הנאשם הוא "ילד טוב" ואחיו נורמטיביים: "הילדים שלי ברוך השם ילדים טובים. איכשהו, משהו בדרך התפקשש אתו". עוד הוסיף שהנאשם אינו מצוי בקשר עם חבריו לביצוע העבירות והוא עסוק מבוקר עד ערב בעבודתו.

האב ביקש לתת לנאשם "צ'אנס", תוך שהעריך שהטלת עונש של מאסר בפועל תגרום לו נזק חמור.

6. מטעם הנאשם העידה אף אשתו, הגב' ליאן עמר. הגב' עמר ציינה כי היא והנאשם הורים לתינוקת בת שנתיים, שמאוד קשורה לנאשם. לדבריה, בני המשפחה לא נותנים לנאשם לעבור את התהליך לבדו, כאשר על פי התרשמותה נראה שהנאשם משתקם ומנסה להיות אדם טוב יותר. עוד הוסיפה שלנאשם אין דפוסים עברייניים, וכי הוא מתרחק "...מכל הדברים האלה, ללכת בדרך הישר ולעלות מעלה מעלה... זו באמת הייתה מעידה". אף הגב' עמר בקשה את רחמי בית המשפט וביקשה שלא להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

7. מטעם הנאשם הוגשו תלושי שכר ומסמכים שונים ממקום עבודתו (נ/1) ומסמך המעיד על מצבו הרפואי (נ/2).

טיעוני הצדדים ודברי הנאשם

8. ב"כ המאשימה ציין בטיעונו את חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, הפנה למספר העסקאות, לסוג הסמים ולמשקלם. עוד עמד על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, תוך שציין שהשימוש בסם ה-MDMA גורם לנזק בלתי הפיך למוחו של המשתמש. לעניין מדיניות הענישה נטען כי תופעת הסחר בסמים כונתה לא אחת על ידי בית המשפט העליון כ"מכת מדינה" וכי על פי ההלכה הנוהגת, על שיקולי השיקום לסגת מפני שיקולי ההרתעה. בהתייחסו לתסקיר הפנה לכך ששירות המבחן התרשם ממאפייני טשטוש והיעדר גבולות אצל הנאשם, המצביעים על סיכוי להמשך מעורבות עבריינית. לזכות הנאשם ציין שהוא מסר בדיקות שתן נקיות, השתלב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן והודה במיוחס לו.

ב"כ המאשימה עתר לקבוע מתחם עונש הולם לכל אחד מהאישומים, הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר, וביקש להשית על הנאשם עונש של 36 חודשי מאסר, מאסר מותנה, קנס כספי "הולם", פסילה בפועל, פסילה על תנאי והתחייבות להימנע מעבירה.

9. מנגד, ביקשו ב"כ הנאשם לאמץ את תסקיר שירות המבחן ולהשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית. לטענת ההגנה יש להכיר במכלול האישומים כמתייחסים לאירוע אחד, אשר בגינו יש לקבוע מתחם ענישה אחד. בניגוד לעמדת המאשימה, ביקשה ההגנה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל, הנובע מהשוואת עניינו של הנאשם לעניינו של נאשם 2 בפרשה, אשר על אף שדינו טרם נגזר, התחייבה המאשימה להגביל עצמה לעונש של עד 12 חודשי מאסר בפועל. בעניין זה הפנתה ההגנה אף להנחיית פרקליט המדינה מספר 8.1, בכל הנוגע לסוגיית השפעת הסדר הטיעון על יתר המעורבים בפרשה כחלק משיקולי התביעה בגיבוש הסדר טיעון עם נאשם.

ב"כ הנאשם בקשו כי לפנים משורת הדין יבכר בית המשפט במקרה זה את שיקולי השיקום ויסטה מהמתחם העונשי. בעניין זה אף הפנו להמלצות "וועדת דורנר", מהן עולה שההשפעה של שליחת אדם נעדר עבר פלילי לכלא היא הרסנית, בפרט כאשר מהתסקיר עולה פוטנציאל שיקום. ב"כ הנאשם הפנו לחלקים החיוביים של תסקיר שירות המבחן, ובהם פוטנציאל השיקום של הנאשם, שאינו בעל קווי אישיות עבריינים, וכברת הדרך השיקומית שעבר ב"טיפול אינטנסיבי" במשך תקופה ארוכה. עוד טענו כי בשני האישומים בהם הורשע הנאשם, הסמים לא נמצאו פיזית בחזקתו,

אלא היה עליו ליצור קשר עם אדם נוסף שהביא אותם לשטח. עוד נטען שלנאשם לא היה כל רווח כלכלי מעסקת הסמים, כיוון שהסמים לא היו בחזקתו.

ב"כ הנאשם ביקשו לזקוף לזכות הנאשם את הודאתו, נטילת האחריות, החיסכון בזמן השיפוטי, ומאמציו לחזור לחיים נורמטיביים. לדבריהם, המניע לביצוע העבירות היה דוחק כלכלי של הנאשם. הנאשם סובל ממחלת הסוכרת, איבד את מקום עבודתו בדואר ישראל, עמד בהליכי המעצר השונים, ועתה זקוק לעבודה חדשה. לשיטתה של ההגנה, מדובר במעידה חד פעמית, כאשר במשך חודש וחצי, בין האירוע האחרון לבין מעצרו, לא חזר הנאשם על מעשיו.

מטעם המאשימה וההגנה הוגשו מספר פסקי דין, אליהם אתייחס בהמשך.

10. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה. לדבריו הוא חש בושה, ומעולם לא עבר על החוק, אף לא בעבירת מהירות. הנאשם סיפר שהוא אינו חש עברין שכן, לדבריו, "עברין לא מתנדב לצבא, תורם לילדים ועושה להם פעילויות, עברין לא עובד בעבודה ממשלתית 5.5 שנים." עוד הסביר שבזמן שעבר את העבירות הוריו עברו לגור עמו במפתיע, אשתו הייתה בחופשת לידה, הוא היה רגיל לחיות חיים פזרניים ובשל כל אלו נקלע לקשיים כלכליים. הנאשם הביע צער על מעשיו, הודה בטעותו וסיפר על רצונו להשתקם. לדבריו, כיום הוא עובד במסעדה ומנהל שני מטבחים, והוא אינו יודע במה יתרום עונש מאסר להמשך חייו.

קביעת מתחם העונש ההולם

11. בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה יש לתת את הדעת לעיקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם הענישה ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

אירוע עברייני אחד או מספר אירועים נפרדים

12. בפתח הדברים יש לקבוע האם מעשי הנאשם מהווים אירוע אחד, או שמא שלושה אירועים נפרדים, בהתאם להוראות סעיף 40 לחוק, ובמידה שמדובר במספר אירועים - האם יש לגזור עונש נפרד לכל אחד או עונש כולל [ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013)]. המבחן לזיהוי מספר האירועים הוא מבחן "הקשר ההדוק" [ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) (להלן: עניין ג'אבר); ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.2015); ע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016)]. בחינת מכלול הנסיבות מוביל למסקנה לפיה במקרה זה מדובר באירועים נפרדים. קווי הדמיון בין העסקאות הוא זהות הקונה, אופן ההתקשרות ומקום ביצוע העבירות. מנגד, מדובר בעסקאות נפרדות ומובחנות זו מזו בזמן, שבוצעו בחודשים יוני - אוגוסט; התשלום שולם עבור כל עסקה בנפרד; בשתיים מהעסקאות היה מדובר בסם מסוג קוקאין ובעסקה אחת היה מדובר בסם מסוכן שונה, מסוג MDMA [ראו והשוו: עפ"ג (מרכז-לוד) 5501-09-17 סמאדה נ' מדינת ישראל (6.2.2018) (להלן: עניין סמאדה)].

במאמר מוסגר אציין שגם אם היה נקבע שאכן מדובר באירוע עברייני אחד, לא היה בכך כדי להשפיע על עונשו הסופי של הנאשם, זאת בשל העובדה שממילא לצורך קביעת מתחם העונש, היה מקום להתחשב במספר המעשים העברייניים [עניין ג'אבר, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז; ע"פ 2454/18 עזרא שיינברג נ' מדינת ישראל (2.12.2018) פסקה 20 לפסק דינו של השופט ע. פוגלמן (להלן: עניין שיינברג)], ולקבוע מתחם עונשי גבוה מהמתחם שבכוונתי לקבוע לגבי כל אירוע בנפרד.

נוכח הדמיון הקיים בין העבירות, מן הראוי לגזור על הנאשם עונש כולל.

הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה

13. הנאשם פגע בערכים החברתיים שעניינם הגנה על שלום הציבור, בריאותו, בטחונו האישי ורכושו. כפי שנראה מיד, הנזק הנגרם מעבירות הסמים אינו מסתכם בנזק הישיר הנגרם לגופם ולנפשם של המשתמשים בלבד, אלא בנזק לציבור בכללותו, בשים לב לכך שלא אחת גורר אחריו השימוש בסמים גם ביצוע עבירות נלוות לצורך מימון הסם, כמו למשל עבירות רכוש.

נוכח סוג וכמות הסמים, מידת הפגיעה בערך המוגן היא משמעותית.

14. על הנזקים הטמונים בשימוש בסמים ועל הצורך לנקוט יד קשה עם העבריינים, לרבות מי שרואים עצמם כ"שליחים", עמד השופט נ. הנדל בע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה (4.7.2012), בפסקה 2:

"בגזר דינו של בית המשפט המחוזי הודגש כי עבירות הסמים "היו לנגע של ממש שפשה במקומותינו", והן מסבות נזק כבד למשתמשים עצמם ולחברה בכללותה. אשר על כן נדרש בית המשפט להטיל עונש חמור ומרתיע. יש לנקוט בגישה מחמירה כלפי כל החוליות שבשרשרת יבוא הסם והפצתו, לרבות מי שמכונים 'בלדרים'..."

ובהמשך בפסקה 5:

"צו השעה הוא להחמיר בענישה בעבירות סמים."

דברים ברוח דומה נאמרו אף בע"פ 3117/12 ארביב נ' מדינת ישראל (6.9.2012), אליו הפנתה המאשימה.

15. על חשיבות המלחמה בנגע הסמים עמד השופט א. רובינשטיין ברע"פ 1720/11 גליק נ' מדינת ישראל (7.3.2011):

"חשיבות המלחמה בנגע הסמים ידועה לכל, והעוסקים בסחר ובתיווך בסם יידעו כי 'מלחמת החורמה בעברייני סמים נמשכת והולכת. מלחמה קשה היא, מלחמה ארוכה, והיא כמלחמת

ישראל בעמלק" (ע"פ 4998/95 מדינת ישראל נ' אוקטביו, פ"ד נא(3) 769, 787 השופט כתוארו אז - חשין).

וכן בע"פ 4484/05 גונן נ' מדינת ישראל (8.8.2006), אליו הפנה ב"כ המאשימה, בו הדגישה השופטת ד. ברלינר:

"נגע הסמים מכלה בישראל כל חלקה טובה. כמות המילים שהושמעו באשר לצורך להילחם בנגע זה היא אין סופית. אין לך בית משפט בכל ערכאה שהיא, שלא חוזר על האמירות שעניינן המלחמה שהוקדשה לביעור התופעה, ענישה מחמירה ככלי מרכזי במלחמה זו, והצורך להכות בכל אחת מחוליות הפצת הסם בין אם מדובר בבלדר, ובין אם מדובר במי שמעמדו בהיררכיה באותה פעולה ספציפית שעליה נסוב הדיון, גבוה יותר."

בע"פ 6747/11 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (3.1.13), הדגיש בית המשפט העליון את מטרות הענישה בעבירות סמים:

"הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכול, לשרת את מטרת הגמול לעברין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו, שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים..."

על החומרה היתרה הטמונה בעבירות של סחר בסמים ועל תפקיד בית המשפט במלחמה בסוחרי הסמים עמד גם השופט מ' חשין בע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי (9.2.2004):

"בבואו לגזור עונשים על סוחרי הסמים כמערערים שלפנינו, שומה עלינו, על בית המשפט, לשוות נגד עיניו את צרכני הסמים הפגועים, את משפחותיהם המפוררות ואת הנחיית המחוקק מה עונש ראוי להטיל על מי שהביא כל אלה. לביעור נגע הסמים אין די ברטוריקה. נדרשים אנו למעשים של ממש. חובה היא המוטלת על בית המשפט להעלות את תרומתו למלחמה של החברה במשחיתיה..." (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.).

16. במקרה שלפנינו סחר הנאשם בסמים מסוג קוקאין ומסוג MDMA, המכונים "סמים קשים". על מדיניות ההחמרה בענישה ועל היד הקשה שיש לנקוט נגד הסוחרים בסמים מסוג זה עמד בית המשפט העליון בע"פ 7952/15 מדינת ישראל נ' שץ (15.2.2016), בו קבע השופט נ. סולברג, בפסקה 42:

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הרבה הטמונה בעבירות סחר והפצה של סמים, לא כל שכן סמים מסוכנים המוגדרים 'קשים' (ראו למשל: ע"פ 6747/11 מדינת ישראל נ' אבו רקיק [פורסם בנבו] (3.1.2013)), ועל הצורך להיאבק בהן באמצעות ענישה משמעותית ומרתיעה (ע"פ 9482/09 ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 24 [פורסם בנבו] (24.7.2011)).

זאת, לאור הנזק הרב שהן מסבות לא אך למשתמשים הישירים בסם, אלא לחברה כולה, הסובלת מעבירות רכוש ואלימות מצד העוסקים בסחר ומלקוחותיהם..."

לפירוט התופעות הנלוות לשימוש בטבליות MDMA ראו ת"פ (מח' ב"ש) 8113/08 מדינת ישראל נ' בודרם (30.11.2008), שהוגש מטעם המאשימה, פסקאות 1 ו-2 לפרק "הכרעה ודין".

17. בכל הנוגע למידת ההתחשבות בנסיבותיו האישיות של הנאשם, נקבע בע"פ 7070/03 זניד נ' מדינת ישראל (5.9.2005):

"החברה בישראל נאבקה מזה שנים רבות בהתפשטותו של נגע הסמים ולצורך כך היא משקיעה מאמצים רבים וממון רב. המערער ואחיו דוגמתו מבקשים לסכל מאמץ זה ומכאן הצורך לנהוג בהם וכנגד כל חוליותיה של שרשרת הפצת הסם ביד קשה. בתחום זה של עבריינות קובעת ההלכה הפסוקה כי תהינה נסיבותיו של העבריין חמורות וקשות ככל שתהינה, הן נדחות מפני האינטרס הציבורי" (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.).

נסיבות הקשורות לביצוע העבירה

18. הנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של הנאשם אינו גדול נוכח העובדה שהסם נמכר לסוכן משטרתי במסגרת פעילות משטרתית מבוקרת. מנגד, הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מביצוע העבירות הינו גדול, זאת בשים לב לסוג הסמים, למספר העסקאות ולכמות הסם הגדולה יחסית שנמכרה בכל עסקה, כאשר לנאשם נאמר באופן מפורש על ידי הסוכן שהסמים מיועדים לצורך מכירתם לצרכני סמים.

מספר העסקאות, פרק הזמן הקצר שחלף בין מועדי השיחה לבין מועדי ביצוע העסקאות בפועל, כמו גם הבטחתו של הנאשם לסוכן, לפיה בפעם הבאה ידאג לתת לו הנחה במחיר, מצביעה על נגישותו של הנאשם לסמים ועל יכולתו לספק אותם לכל דורש במהירות ובכמות שהיא הרבה מעבר לצריכה עצמית.

19. נטען על ידי ההגנה שלנאשם לא היה כל רווח כלכלי כפועל יוצא של ביצוע העסקאות. טענה זו יש לדחות מכל וכל, זאת משני טעמים. האחד, הנאשם מסר לשירות המבחן שהוא ביצע את עסקאות הסמים על רקע קשיים כלכליים, שנבעו מחובות אותם צבר כתוצאה מהלוואות שלקח מבנקים ומחברים, ובשל ניהול אורח חיים פזרני ולא מחושב. השני, אין זה סביר שהנאשם העמיד עצמו בסיכון כה גדול של ביצוע מספר עסקאות בסמים, קל וחומר בסמים "קשים", לו לא היה מפיק רווח כספי משמעותי מפעילות אסורה זו.

20. טענת הגנה נוספת שנטענה היא שהנאשם לא חזר על מעשיו ממועד ביצוע המעשה האחרון בזמן (15.8.18) ועד ליום בו נעצר. גם טענה זו דינה להידחות. בכתב האישום מתוארים מעשיו של הנאשם בהם הורשע ולא מעבר לכך. במקרה זה עסקאות הסמים התבצעו ביוזמת סוכן משטרתי לאחר פניית הסוכן אל הנאשם. לא נטען על ידי מי מהצדדים

שבאחת מפניות הסוכן אל הנאשם סירב הנאשם למכור לו סמים, או שהנאשם אמר לסוכן שאין ברשותו סמים לספק לו. נהפוך הוא. כפי שעולה מהאישום הראשון, משהבהיר הסוכן לנאשם כי הוא רוכש סמים במטרה למכור אותם ללקוחותיו, השיב לו הנאשם כי בפעם הבאה ידאג לתת לו הנחה במחיר. מהאמור אין להסיק אמנם שהנאשם מכר סמים לאנשים נוספים, אולם באותה נשימה גם לא ניתן לשלול אפשרות זו, כבקשת ההגנה, בהינתן מספר העסקאות ונכונותו של הנאשם למכור לסוכן סמים גם בעתיד.

חלקו היחסי של הנאשם

21. מעובדות כתב האישום עולה שבכל הנוגע לאישומים 1 ו-3 היה הנאשם המבצע היחיד, כאשר באישום 3 נכתב שהוא קיבל את הסם מאדם אחר. מאישום 2 עולה שהסוכן התקשר לנאשם, סגר אתו את פרטי העסקה, קבע עמו מקום מפגש, נפגש עמו, שילם לו ולקח ממנו את הסמים. עוד עולה שברגע המכירה, הגיע למקום נאשם 2, הנאשם הלך לכיוונו כשהוא מצויד במשקל, קיבל מנאשם 2 קוקאין במשקל לא ידוע, ומיד לאחר מכן מכר לסוכן קוקאין במשקל של מעל 9 גרם בתמורה ל-5,600 ₪. מהאמור עולה שחלקו של הנאשם בביצוע העסקה היה משמעותי ביותר. לצד זאת ניתן לומר שהסם הובא למקום על ידי נאשם 2. מכתב האישום לא ברור "מעמד" של השניים בשרשרת הפצת הסם מעבר למתואר לעיל. החשוב לענייננו הוא שהדין בנושא זה אינו ומעלה ואינו מוריד, בשים לב לכך שבכל עסקת סמים הסוחר קונה או מקבל את הסמים מאדם אחר, בין אם אותו אדם מוכר למאשימה ופרטיו מוזכרים בכתב האישום, ובין אם מדובר באדם עלום שם.

נאשמים נוספים בפרשיה ועקרון אחדות הענישה

22. ב"כ הנאשם ביקש לקבוע את המתחם העונשי לפי ההסכמות שהושגו בין נאשם 2 לבין המאשימה במסגרת הסדר דינוי שהוצג לבית המשפט ביום 28.11.2018, בו התחייבה המאשימה לעתור בעניינו של נאשם 2 לעונש מירבי של 12 חודשים וענישה נלווית, זאת לאחר שנאשם 2 יעבור הליך שיקומי ובהינתן תסקיר חיובי. הטעם שעמד בבסיס הסכמת הצדדים, כפי שהוצג בקצרה במעמד הצגת ההסדר, הוא קושי ראייתי, שאף הוביל את המאשימה לתקן את כתב האישום בעניינו של נאשם 2, ולשנות את כותרת העבירה באישום מספר 2 ל"אספקת סם מסוכן" במקום "סחר בסם מסוכן".

23. על חשיבותה של האחדות בענישה, והערכים המקופלים בתוכה, חזרו בתי המשפט פעמים רבות. זאת לצד החשיבות שבנסיבות האישיות ושיקולי ענישה נוספים אשר יש ליתן עליהם את הדעת. כך למשל קבע השופט א. א. לוי בע"פ 9937/01 חורב נ' מדינת ישראל (9.8.2004), אליו הפנו ב"כ הנאשם, בפסקה 12:

"מקום שבו הורשעו שניים בביצוע עבירה בצוותא חדא, הכלל הוא כי אחריותם המשותפת תבוא לידי ביטוי בעונש זהה שיוטל עליהם, אולם כאשר נסיבותיו של השותף האחד מיוחדות הן, לקולה או לחומרה, עשויות אלו להשפיע על העונש שיושג עליו ולאבחנו משותפו..." (ההדגשות אינן במקור - ע.מ.).

לעמדה דומה ראו ע"פ 5576/10 פלוני נ' מדינת ישראל (14.4.2011); ע"פ 9792/06 חמוד נ' מדינת ישראל (1.4.2007); ע"פ 142/87 קירשבוים נ' מדינת ישראל (30.3.88), אליהם הפנו ב"כ הנאשם.

24. לאחר שנתתי דעתי לטיעוני ההגנה בעניין זה, מצאתי לדחותם, זאת משני טעמים עיקריים.

האחד, המעשים המיוחסים לכל אחד מהנאשמים שונים זה מזה. כך, באישום המשותף (אישום 2), הורשע הנאשם בעבירת סחר ואילו נאשם 2 הורשע בכך שסיפק לנאשם קוקאין טרם העברתו לידי הסוכן. גם אם מדובר באותו סעיף עבירה, הרי שקיים שוני במעשי שני הנאשמים. נוסף על כך הורשע נאשם 2 בביצוע עבירה של ניסיון סחר בקוקאין במשקל של 2 גרם (אישום 4), בעוד שהנאשם הורשע בנוסף בשתי עבירות סחר- האחת של קוקאין במשקל של מעל 10 גרם (אישום 1), והשנייה של MDMA במשקל של 10 גרם (אישום 3). במלים אחרות, לא רק שהנאשם הורשע בביצוע עבירות מוגמרות בלבד, להבדיל מעבירות ניסיון, אלא שגם משקל הסם בכל עבירה היה גדול פי כמה מהכמות שיוחסה לנאשם 2 באישום 4.

השני, בשלב זה טרם נגזר דינו של נאשם 2, וכל שהוצג הוא הסדר הטיעון מבלי שהצדדים טענו לעונש ומבלי שנשמעו נימוקיהם לעמדתם העונשית, להוציא נימוק שעניינו קושי ראייתי הנוגע לנאשם 2 בלבד. משכך, בית המשפט טרם הביע עמדתו אשר לרמת הענישה שהוצגה.

במצב דברים זה, וככל שהדברים נוגעים לנאשם שלפני, על בית המשפט לקבוע מתחם עונשי הולם המבוסס על הנתונים הקיימים בידיו בנוגע לנאשם הספציפי העומד לדין, בהתאם להוראות החוק והפסיקה, מבלי שזה יושפע מעונש עתידי שיכול ויגזר על שותפו. בפרט נכונים הדברים שעה שאין, כאמור, זהות בין המעשים המיוחסים לכל אחד מהם, כמפורט לעיל.

25. להשלמת התמונה אציין שבתיק מקביל המתנהל נגד נאשמים אחרים באותה פרשיה (ת"פ 44427-10-18), נגזר דינם של שניים מהם באופן הבא: על נאשם 3 שהורשע בעבירת סיוע לסחר שהסתכם בישיבה ברכב בו מכר נאשם אחר (נאשם 2) לסוכן קוקאין במשקל של כ-10 גרם, נקבע מתחם עונשי של 3-7 חודשים והוטל עונש של 5 חודשי מאסר; לגבי נאשם 2 שהיה המבצע העיקרי באותה עסקה (כשנאשם 3 ישב לידו) והורשע בעבירת סחר, וכן בעסקה נוספת בה הורשע בעבירת סיוע לסחר לאחר שישב ליד נאשם אחר בשעת ביצוע עסקת קוקאין, נקבע מתחם עונשי של 3-7 חודשי מאסר לגבי עבירת הסיוע ו-12-24 חודשי מאסר לגבי עבירת הסחר. על הנאשם הוטל עונש של 15 חודשי מאסר.

מדיניות הענישה הנוהגת

26. מסקירת גזרי הדין שהוגשו מטעם המאשימה, העוסקים בסחר בסם מסוכן מסוג קוקאין, בהיקף דומה למקרה שבפניי, נפרשת תמונה ברורה של ענישה הכוללת רכיב של מאסר בפועל לתקופה משמעותית:

א. ברע"פ 8408/15 חביב נ' מדינת ישראל (9.12.2015), אושר עונש של 17 חודשי מאסר בפועל לנאשם בעל עבר פלילי אשר הורשע, על יסוד הודאתו, ב-2 עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 1.1 וכ-5 גרם, ובעבירה של החזקת קוקאין במשקל של למעלה מ-15 גרם, שלא לצריכה עצמית. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונשי הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר. בבית המשפט העליון נקבע שההליך השיקומי אותו עבר הנאשם אינו מצדיק חריגה מהמתחם, וכי נכון היה להתחשב בו בקביעת עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם.

ב. ברע"פ 126/15 חביב נ' מדינת ישראל (13.1.2015) (להלן: עניין חביב), אושר עונש של 16 חודשי מאסר, שלאחר הפעלת מאסר מותנה הצטברו לכדי 20 חודשי מאסר בפועל, לנאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו, בשלוש עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין, במשקל כולל של כ-14 גרם. הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד, הביע חרטה וניכר שעבר הליך שיקום. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונשי הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בגין כל עבירה. בית המשפט העליון ציין כי תסקיר חיובי ומאמצי שיקום אינם שיקולים יחידים בבואו של בית המשפט לגזור עונשו של נאשם.

ג. בעפ"ג (מרכז-לוד) 33119-07-17 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.12.2017), נדחה ערעורו של נאשם, נעדר עבר פלילי, אשר הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 1.77 גרם, ובעבירה של סיוע לסחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 5 גרם. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-28 חודשי מאסר, ועל הנאשם הושת עונש של 12 חודשי מאסר. בדחותו את הערעור קבע בית המשפט המחוזי שהתחשבות בהליך שיקום, אינה מובילה בהכרח לסטייה מהרף התחתון של המתחם.

ד. בת"פ (מח' חי') 22435-01-15 מדינת ישראל נ' שעייב ואח' (16.2.2016) הורשע אחד הנאשמים, על יסוד הודאתו, בין היתר, ב-3 עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקלים של כ-8 גרם, 18 גרם ו-49 גרם. לאחר שנקבעו 3 מתחמי ענישה שונים לכל עסקה, בהתאם לכמות הסם שנמכרה: 12-24 חודשי מאסר לגבי העסקה הראשונה, 18-36 חודשי מאסר לגבי העסקה השנייה, ו-24-48 חודשי מאסר לגבי העסקה השלישית, הושת על הנאשם, בעל עבר פלילי, עונש של 42 חודשי מאסר בפועל.

ה. בת"פ (ראשל"צ) 44727-10-18 מדינת ישראל נ' מוזיין (6.10.2019), הורשע נאשם, על יסוד הודאתו, בעבירה של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין, במשקל 8 גרם ובתמורה ל-5,500 ₪. הנאשם נעדר עבר פלילי, צעיר, ובעל נסיבות חיים קשות. באותו מקרה נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר, ועל הנאשם נגזר עונש של 13 חודשי מאסר בפועל. גזר הדין אינו חלוט.

ו. בת"פ (פ"ת) 50955-01-16 מדינת ישראל נ' וקנין (6.1.2019), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בהחזקת 8.4 גרם של סם מסוכן מסוג קוקאין. לאחר שנקבע מתחם עונשי הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר, הושת על הנאשם עונש של 10 חודשי מאסר בפועל. [אושר בעפ"ג (מרכז-לוד) 49027-02-19 וקנין נ' מדינת ישראל (20.5.2019), לאחר שהנאשם חזר בו מערעור שהגיש].

ז. בת"פ (שלום י-ם) 26963-10-18 מדינת ישראל נ' חמודה (16.9.2019), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בביצוע 4 עבירות של סחר בסם מסוכן לאחר שנכנס לישראל שאל כדן. 3 עסקאות בוצעו בסם מסוג MDMA, בכמויות של 50 טבליות, 89 טבליות, ו-50 טבליות. עסקה נוספת בוצעה בסם מסוג קוקאין במשקל 2.7 גרם. לאחר שנקבע מתחם עונשי כולל הנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר, הושת על הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד, עונש של 19 חודשי מאסר בפועל. גזר הדין אינו חלוט וערעור המדינה על קולת העונש תלוי ועומד.

27. לדוגמאות נוספות ראו:

א. בעניין סמאדה, הוקל עונשו של נאשם אשר הורשע, על יסוד הודאתו, ב-3 עבירות של סחר בקוקאין במשקלים של כ-15 גרם, 23 גרם ו-10 גרם. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בגין כל אישום, ועל הנאשם, בעל עבר פלילי הכולל 2 הרשעות, הוטל עונש של 35 חודשי מאסר בפועל. הן המתחם העונשי והן העונש הסופי אושרו על ידי בית המשפט המחוזי.

ב. בת"פ (חי') 4201-03-18 מדינת ישראל נ' רוימי ואח' (28.11.2018), הורשעו הנאשמים, על יסוד הודאתם, בעבירות סחר בסם מסוכן, נהיגה ללא רישיון בתוקף וסיוע לסחר בסם מסוכן (לנאשם 1); סיוע לסחר בסם מסוכן (לנאשם 2). באישום הראשון דובר בסחר בכ-30 גרם קוקאין ובאישום השני סיוע לסחר בקוקאין בכ-30 גרם. לאחר שנקבע מתחם עונש הולם לעבירת הסחר הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר, הושת על נאשם 1 עונש של 20 חודשי מאסר, ועל נאשם 2, במסגרת הסדר סגור, 10 חודשי מאסר, שלאחר הפעלת עונש מאסר מותנה, הצטברו לכדי 13 חודשי מאסר בפועל.

ג. בת"פ (רמ') 46328-02-18 מדינת ישראל נ' טברי (15.5.2019), הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו, בריבוי עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין והרואין בתמורה ל-100-200 ש"ח לכל מכירה ובעבירה של החזקת כ-9 גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית. לנאשם עבר מכביד, והתסקיר בעניינו נשא אופי חיובי. לאחר שנקבע מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשי מאסר ל-18 חודשים לכל עבירה, הושת על הנאשם עונש של 30 חודשי מאסר בפועל.

ד. בת"פ (רמ') 19015-10-16 משטרת ישראל נ' בן יוסף (10.2.2019), הורשע הנאשם, על יסוד

הודאתו, בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין, מחולק ל-12 אריזות במשקל 11 גרם. לאחר שנקבע מתחם עונשי הנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר, הוטל על הנאשם, בעל עבר פלילי, עונש של 11 חודשי מאסר בפועל. ערעורים שהוגשו לבית המשפט המחוזי נמחקו.

28. מנגד, ניתן לראות כי במקרים בהם סטו בתי המשפט ממתחם העונש ההולם, עברו הנאשמים שיקום משמעותי, שכלל, על פי רוב, הליך גמילה מסמים, כפי שעולה מפסקי הדין הבאים, שחלקם הוגשו מטעם ההגנה:

א. ברע"פ 5494/19 רנד נ' מדינת ישראל (22.8.2019), אושר עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לנאשם, אשר הורשע על יסוד הודאתו, בסחר ב-3 יחידות של קריסטל, ובהחזקת 11 גרם הרואין ו-1.9 גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר. על הנאשם נגזר עונש מקל משיקולי שיקום ובשל היותו של הנאשם אב חד הורי המגדל את שתי בנותיו.

ב. ברע"פ 2430/15 מצרי נ' מדינת ישראל (4.11.2015) (להלן: עניין מצרי), הורשע נאשם, על יסוד הודאתו, ב-5 עבירות של סחר בסם מסוכן וכן בעבירה של החזקת קוקאין שלא צריכה עצמית, במשקלים של בין 1 ל-4 גרם בכל פעם. בבית משפט השלום נקבע מתחם עונש הנע בין 8-18 חודשי מאסר, ועל הנאשם הושת צו של"צ בהיקף של 250 שעות, וענישה נלווית, לאחר שנמצא שהנאשם עבר הליך גמילה משמעותי בקהילה סגורה. חרף הליך הגמילה המשמעותי שעבר, מצא בית המשפט המחוזי להחמיר את עונשו של הנאשם ולהעמידו על 24 חודשי מאסר בפועל. בערעור שהוגש לא מצא בית המשפט העליון לבטל את עונש המאסר, אולם העמידו בסופו של יום על 16 חודשי מאסר בפועל.

ג. בעפ"ג (מח' י-ם) 17122-09-18 מדינת ישראל נ' חנניאייב ואח' (3.3.2019), אושר עונש של 3 חודשי מאסר בעבודות שירות שהוטל על שני נאשמים אשר הורשעו, על יסוד הודאתם, בשתי עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין בצוותא, במשקל כולל של 20 גרם. נאשם 1 נעדר עבר פלילי, והתסקיר בעניינו היה חיובי. נאשם 2 בעל עבר פלילי, נכה ולוקה בפיגור בינוני.

ד. בת"פ (מחוזי ת"א-יפו) 10577-04-17 מדינת ישראל נ' קואן ואח' (11.6.2019) (להלן: עניין קואן), הורשע נאשם, על יסוד הודאתו, בשתי עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין בצוותא, בכמויות של 20 גרם ושל כ-60 גרם. לאחר שהנאשם, בעל עבר פלילי, השתלב בהליך גמילה משמעותי, הושת עליו עונש של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות.

ה. בת"פ (מח' ת"א-יפו) 63255-11-16 מדינת ישראל נ' טורז'מן (7.2.2018) (להלן: עניין טורז'מן), הורשעה נאשמת בעבירות סמים חמורות בהרבה מהמקרה שלפניו. לאחר שנקבע מתחם עונש הולם הנע בין 3 ל-6 שנות מאסר, הושת על הנאשמת עונש שיקומי בדמות צו של"צ, לאור תהליך

שיקומי משמעותי שעברה.

ו. בת"פ (פ"ת) 54819-07-15 מדינת ישראל נ' עקיבא (18.7.17), הורשע נאשם, על יסוד הודאתו, בשתי עבירות של סחר ותיווך בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של פחות מ-2 גרם בכל אירוע, והחזקת סם מסוכן מסוג קנאביס לשימוש עצמי. למרות המלצת שירות המבחן לבטל את הרשעתו, נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר לכל עבירת סחר, ועל הנאשם הושת עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לאחר שנמצא שהנאשם עבר הליך גמילה ולאור תרומתו המשמעותית לחברה במסגרת שירותו הצבאי. העונש אושר על ידי בית המשפט המחוזי [עפ"ג (מרכז-לוד) 5342-09-17 עקיבא נ' מדינת ישראל (3.12.2017)].

ז. בת"פ (ראשל"צ) 912-07-2016 מדינת ישראל נ' ונונו (19.7.2016) (להלן: עניין ונונו), הורשע נאשם, על יסוד הודאתו, ב-3 עבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל כולל של 13 גרם. לאחר שנמצא שהנאשם, בעל עבר פלילי בסמים, החל טיפול בהתמכרותו ולאור המוטיבציה שגילה לצאת ממעגל הסמים, הושת עליו עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, זאת בחריגה מהמתחם העונשי שהועמד על 8-24 חודשי מאסר.

29. מהאמור עולה באופן חד וברור, שדרך המלך הינה השתת עונשי מאסר, לעתים מחמירים, על הסוחרים בסם מסוכן מסוג קוקאין, גם כאשר מדובר היה בכמויות קטנות מהמקרה שלפנינו בכל מכירה וגם כאשר לנאשם היו נסיבות חיים קשות. כלל נוסף הוא שחריגה מהמתחם העונשי תתאפשר מטעמי שיקום. עם זאת, חריגה זו יושמה, על פי רוב, במקרים בהם נמצא שהנאשם עבר הליך גמילה משמעותי מסמים [ראו למשל עניין מצרי, עניין טורג'מן, עניין קואן ועניין ונונו].

30. נוכח כל האמור, אני קובע שמתחם העונש ההולם בגין עבירה של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין או מסוג MDMA, במשקל של כ-10 גרם, נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

31. הנאשם, כבן 31, נשוי ואב לילדה בת שנתיים, ומכאן שהטלת עונש מאסר עליו תפגע בו ובמשפחתו. לצד זאת יש לציין שהנאשם ביצע את העבירות בתקופה שכבר היה אבא, והיה עליו לחשוב על תוצאות מעשיו טרם ביצוען. הנאשם סובל מילדות מסכרת נעורים (נ/2), ונמצא זכאי על פי המוסד לביטוח לאומי לנכות בהיקף 48%. גם בעניין זה יש לציין שנכותו של הנאשם לא פגעה ביכולתו לבצע את העבירות.

מחודש אפריל, עובד הנאשם, שהינו בעל תעודה מקצועית כטבח, כאחראי משמרת במסעדה, וממכתב שהעביר מעסיקו לשירות המבחן עולה שהוא מרוצה מתפקודו. טרם החל לעבוד במסעדה, עבד הנאשם במשך 6 שנים בדואר ישראל, אולם עבודתו נפסקה עקב ההליך הפלילי (נ/1). מהאמור עולה שהנאשם ביצע את העבירות על רקע בצע כסף ורצון להתעשר בקלות ובמהירות, זאת למרות שעבד בעבודה מסודרת ומכובדת ולמרות שהייתה ברשותו תעודת מקצוע,

באמצעותה יכול היה להתקבל למקומות עבודה נוספים.

32. לזכות הנאשם יש לזקוף את עברו הפלילי הנקי, את הודאתו במיוחד לו, לקיחת אחריות והבעת החרטה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל יכולות תפקוד תקינות ונורמטיביות, ואף חש בושה ממשפחתו. בתסקיר שירות המבחן צוין כי הטלת מאסר בפועל עלולה להביא לנסיגה בתהליך השיקומי אותו עבר הנאשם.

סוגיית חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום

33. חריגה ממתחם העונש ההולם אפשרית, בהתאם להוראות החוק, במצב דברים בו עבר הנאשם הליך שיקומי, או כאשר יש סיכוי של ממש שישתקם (סעיף 40 לחוק), זאת במטרה לעודד נאשמים לנצל את ההליך המשפטי המתנהל נגדם לצורך עריכת שינוי בחייהם. מנגד, יש לזכור ששיקול השיקום הינו שיקול אחד מתוך קשת השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לגזור את דינו של נאשם.

34. בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.2018), שהוגש מטעם ההגנה, על אף השוני בנסיבות המקרים, מנתה השופטת ד. ברק-ארז, בפסקאות 24-25, שיקולים מרכזיים, להערכת סיכויי שיקום:

"במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40 לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה...

חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40א לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד (א)" [ההדגשות חלקן במקור וחלקן הוספו - ע.מ.].

35. יישום אמות המידה שנקבעו בעניין קרנדל על הנאשם, מוביל למסקנה לפיה מקרה זה אינו נמנה על אותם מקרים בהם ישנה הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם שנקבע. דווקא התרשמות שירות המבחן מכך שהנאשם הינו אדם נורמטיבי, נעדר מעורבות שולית קודמת ובעל יכולות תפקוד תקינות, מצביעה על כך שנקודת הפתיחה שלו הייתה גבוהה ביחס לנאשמים המבצעים את עבירות הסחר על רקע התמכרות. נוסף על כך התרשמה קצינת המבחן ממאפייני

טשטוש והיעדר גבולות המצביעים על סיכון להמשך מעורבות עבריינית. הנאשם התקשה לבחון את הנסיבות בגין פעל, והסבריו התמקדו בעיקר בקשיים הכלכליים אותם חווה בתקופה בה עבר את העבירות. ההערכה היא שבמצבי דחק ולחץ עלול הנאשם לשוב לדפוסים קודמים. עוד עולה שעל אף שהנאשם לקח אחריות על מעשיו וביטא חרטה וצער, ספק אם הבין לעומק את הסיבות להתנהגותו. במצב דברים זה לא ניתן לומר שחל שינוי "עמוק" בהתנהגות ובדרך החשיבה של הנאשם, ולא ניתן לומר שקיימת מובהקות שיקומית או שיקום דרמטי שהוביל לשינוי "מקצה לקצה" במצבו. בשולי הדברים אציין שגם בדברי הנאשם בפני יש כדי לחזק את המסקנה לפיה הנאשם לא הבין ולא הפנים באופן מלא את חומרת מעשיו.

36. ב"כ הנאשם ביקשו בשלב שלפני שמיעת הטיעונים לעונש להפנות את הנאשם פעם נוספת לשירות המבחן על מנת לאפשר לו להשתלב בקבוצה טיפולית. בקשה דומה התקבלה ערב הקראת גזר הדין. לא מצאתי להיעתר לבקשות אלו משני טעמים. האחד, תסקיר שירות המבחן הינו תסקיר סופי הממליץ על העונש הראוי לנאשם. השני, גם אם היה הנאשם משתלב בקבוצה טיפולית ואף מפיק ממנה תועלת, לא היה בכך כדי להשפיע במידה משמעותית על עונשו, זאת בשים לב להלכה לפיה כאשר מדובר בעבירות של סחר בסם מסוכן נדחקות הצידה נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובשל מדיניות הענישה שהוזכרה, ממנה עולה שחריגה ממתחם העונש ההולם התאפשרה במקרים בהם בוצעה העבירה על רקע התמכרותי ולאחר שהנאשם נחלץ ממעגל הסמים. מאחר שלא כך הם פני הדברים בענייננו, הרי שיש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על פני שיקולי השיקום, להם יינתן משקל לצורך קביעת משך המאסר, כאשר הנאשם יוכל להמשיך בהליך השיקום בין כתלי הכלא.

37. לאור מכלול הנימוקים עליהם עמדתי לעיל, ובכלל זה הודאתו של הנאשם, לקיחת האחריות, מצבו האישי והרפואי, העובדה שלא ריצה עד כה עונש מאסר, המלצת שירות המבחן, שאיפתו לחיים נורמטיביים והשפעת המאסר על משפחתו, ומנגד חומרת מעשיו, תדירותם, ביצוע המעשים שלא על רקע התמכרותי, וההתחשבות בשיקולי הרתעה, מצאתי לגזור על הנאשם עונש כולל ולמקם את עניינו בחלק הנמוך של המתחם העונשי, גם אם לא בתחתיתו.

38. ב"כ הנאשם ביקשו להסתייע בהמלצות צוות התביעה לבחינת יישום דו"ח דורנר (דוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים) מינואר 2018. לא מצאתי להיכנס להיבטיו השונים של הדוח, שרובם אינם רלוונטיים לענייננו. די אם אפנה לחלקים אליהם הפנו ב"כ הנאשם עצמם בטיעוניהם לעונש, כדי להיווכח שהמאשימה לא טענה ולו טיעון אחד בניגוד להמלצות הצוות, זאת בשים לב להנחיות שניתנו בנוגע למקרים בהם ניכרת חומרה בעבירה, או כאשר עתירתה העונשית של המאשימה היא להטיל עונש מאסר ממושך. נוסף על כך אין בדוח התייחסות ספציפית לעבירות הסמים, בשונה מהתייחסות חברי הצוות לסוגים אחרים של עבירות (ראו עמודים 26-30).

39. **רכיב הקנס** - הנאשם סחר בסמים במטרה להתעשר בקלות ובמהירות מבלי להתחשב בבריאות הציבור ובהעמדתו בסכנה. לפיכך, ובשים לב לשווי כל אחת מהעסקאות, יש מקום להטיל על הנאשם קנס כספי. מנגד יש לתת את הדעת לכך שהנאשם עתיד לרצות עונש מאסר, למצבו הכלכלי ולעובדת היותו מפרנס עיקרי (נ/2). נוכח האמור מצאתי להטיל על הנאשם קנס סמלי בלבד ולחייבו לחתום על התחייבות בסכום משמעותי, זאת בשים לב להלכה לפיה יש להתחשב ביכולתו הכלכלית של נאשם לצורך קביעת גובה הקנס שיוטל עליו, ובכלל זה לפרק הזמן בו לא יוכל לפרנס את משפחתו בשל ריצוי עונש מאסר [ראו: עניין סמאדה, פסקה 45].

40. אשר על כן, בשים לב לנימוקים עליהם עמדתי לעיל, כמו גם לעונשים שנגזרו על נאשמים אחרים בפרשיה, ופרק המן בו היה נתון במעצר באיזוק אלקטרוני, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 26 חודשים, בניכוי הימים בהם ישב במעצר בין תאריכים 10.10.2018-14.11.2018.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו במתקן הכליאה "ניצן", ביום 26.1.2020 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מגזר הדין.

על ב"כ הנאשם לתאם את כניסתו למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים 08-9787336, 08-9787377.

ב. מאסר למשך 12 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו על עבירה מסוג פשע לפי פקודת הסמים המסוכנים.

ג. קנס בסך 5,000 ₪ או 2 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.1.2020, והיתרה עד ליום ה-1 לכל חודש שלאחריו. לא ישולם תשלום במועדו תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיד. לבקשת הנאשם יקוזז הקנס מהפיקדון שהפקיד כתנאי לשחרור בתיקי המעצר. ניתן יהיה לקזז את הקנס רק לאחר תחילת ריצוי עונש המאסר.

ד. התחייבות בסך 20,000 ש"ח להימנע בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר מביצוע עבירת פשע לפי פקודת הסמים המסוכנים. ההתחייבות תיחתם עד ליום 1.12.2019. לא תיחתם ההתחייבות, ייאסר הנאשם למשך חודש ימים.

ה. פסילה בפועל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך 6 חודשים. בהתאם לסמכותי לפי סעיף 37א(2) לפקודה, אני קובע שהפסילה תיכנס לתוקף ביום גמר ריצוי עונש המאסר. הנאשם יפקיד את רישיון הנהיגה שלו במזכירות בית המשפט בטרם יחל לרצות את עונש המאסר.

ו. פסילה על תנאי מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך 6 חודשים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור על עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים במשך שנתיים.

מיום שחרורו.

41. ההתחייבות והערבויות שנחתמו וכן הפיקדון שהופקד במסגרת הליכי המעצר ישמשו להבטחת התייצבותו של הנאשם לריצוי עונש המאסר. לאחר תחילת ריצוי עונש המאסר, ניתן יהיה לקזז את סכום הקנס כאשר היתרה תושב לידי הנאשם, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת, לרבות עיקול.

42. ניתן בזאת צו עיכוב יציאה מהארץ. ככל שהדבר טרם נעשה, יפקיד הנאשם את דרכונו במזכירות בית המשפט לא יאחר מיום 28.11.2019.

43. ניתן בזאת צו כללי למוצגים. הסמים יושמדו. הטלפון של הנאשם, ככל שנתפס, יוחזר לידי או למי מטעמו.

44. לבקשת הנאשם ישלב שב"ס את הנאשם בהליך טיפולי שיקומי המותאם לצרכיו, בהתאם להחלטת גורמי המקצוע בשב"ס.

44. המזכירות תעביר העתק ההחלטה לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ט חשוון תש"פ, 27 נובמבר 2019, בנוכחות הצדדים.